

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА
У КРАГУЈЕВЦУ

ПРИМЉЕНО:		29.09.2021	
Орг. јед.	Број	Степен	Број дност
05	10437	база	05-9383 13.09.2021

ОДЛУКА ВЕЋА
ЗА МЕДИЦИНСКЕ НАУКЕ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ О
ФОРМИРАЊУ О ФОРМИРАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ЗАВРШНЕ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

На седници Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу одржаној дана 14.07.2021.године, одлуком број IV-03-564/29 формирана је Комисија за оцену и одбрану завршне докторске дисертације кандидата др Маргарете Лекић под називом:

„Процена утицаја стања пародонцијума на квалитет живота професионалних припадника Војске Србије“, у следећем саставу:

1. **Проф. др Нела Ђоновић**, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Хигијена и екологија, председник
2. **Проф. др Биљана Миличић**, редовни професор Стоматолошког факултета Универзитета у Београду за ужу научну област Базичне стоматолошке науке, члан
3. **Проф. др Драгана Даковић**, ванредни професор Медицинског факултета Војномедицинске академије Универзитета одбране у Београду за ужу научну област Пародонтологија и орална медицина, члан

Комисија је прегледала и проучила докторску дисертацију др Маргарете Лекић и подноси

Наставно-научном већу следећи

ИЗВЕШТАЈ

2.1. Извештај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области

Докторска дисертација кандидата др Маргарете Лекић под називом “Процена утицаја стања пародонцијума на квалитет живота професионалних припадника Војске Србије“, урађена под менторством Проф.др Милене Илић, редовног професора Факултета медицинских наука у Крагујевцу за ужу научну област Епидемиологија, представља оригиналну студију која се бавила утицајем стања пародонцијума на квалитет живота професионалних припадника Војске Србије.

Орално здравље је саставни део општег здравља и у знатној мери утиче на квалитет живота. Пародонтопатије, као и зубни каријес су једне од најчешћи болести савременог човека и доводе до губитка зуба. Губитак зуба узрокује појаву бола, нелагодности и негативно утиче на квалитет живота. Стање оралног здравља припадника војних формација је веома важна компонента општег здравља, и може да у знатној мери утиче на функционалну оспособљеност припадника оружаних снага.

Истраживањем је обухваћено 1741 професионалних припадника војске Републике Србије (РС), старости од 18-59 година, који су прегледани у Клиници за стоматологију Војномедицинске Академије (ВМА) и стоматолошким ординацијама у касарнама на целој територији РС. Клиничким прегледом утврђен је статус зуба, стање оралне хигијене и пародонталних ткива. Инструменти који су коришћени у испитивању припадника војске Србије били су две врсте упитника: Упитник оралног здравља Светске Здравствене Организације (“Oral Health Questionnaire for Adults”) и Упитник квалитета оралног здравља „ОИП 14“ (“Oral Health Impact Profile”)

Просечан број каријеса по испитанику износио је $1,9 \pm 2,5$, а број екстрахованих зуба $2,8 \pm 3,4$. Просечна вредности плак индекса износила је $0,9 \pm 0,5$, гингивалног индекса

0,7±0,5, и CPITN (Заједнички пародонтални индекс и потреба за лечењем) 1,4±0,7. Пародонтални џепови дубљи од 4mm присутни су код 48% испитаника старијих од 45 година. Већина професионалних припадника војске РС сматра да орално здравље нема велики утицај на квалитет живота. Највећи утицај на квалитет живота имала је психолошка нелагодност, односно 26,4% испитиване групе је свесно својих проблема са устима, а чак 17% испитаника је имало осећај нервозе због стања оралног здравља.

Укупан просечан скор утицаја оралног здравља на квалитет живота (OHIP 14), износио је 6,7±8,6. Највећи просечан скор имала су питања која се односе на свест о проблемима у устима (1,0±1,3), и осећај нервозе који је изазван проблемима са зубима (0,7±1,0), у односу на све друге тегобе. Психолошка нелагодност са просечном вредношћу (0,8±1,1) истиче се у односу на све остале домене, а затим следи физичка бол (0,5±0,7). Утврдили смо да просечне вредности плак индекса, гингивалног индекса и просечне вредности CPITN, знатно утичу на укупну вредност OHIP скорa ($p < 0,000$). Код испитаника који имају плак индекс > 1 забележена је већа вредност просечног OHIP скорa (7,2±8,6), у односу на испитаника са нижим вредностима плак индекса (4,9±7,2) ($p < 0,000$). Испитаници који имају просечне вредности гингивалног индекса > 1 , просечна вредност OHIP скорa (7,8±9,2) знатно је већа у односу на испитанике са вредностима гингивалног индекса ≤ 1 (5,0±7,1) ($p < 0,000$). Код испитаника који имају просечну вредност CPITN већу од > 2 , просечне вредности OHIP скорa (8,5±9,7) знатно су веће у односу на испитанике са нижим вредностима CPITN (5,1±7,2) ($p < 0,000$).

2.2. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Прегледом литературе прикупљене детаљним и систематским истраживањем биомедицинских база података „Medline“ и „KoBSON“ коришћењем следећих кључних речи: „oral health“, „periodontium“, „members of the army“, „quality of life“, нису пронађене студије сличног дизајна и методологије, које испитују утицај оралног здравља на квалитет живота професионалних припадника Војске Србије. На основу тога, комисија констатује да докторска дисертација кандидата др Маргарете Лекић под називом: „Процена утицаја

стања пародонцијума на квалитет живота професионалних припадника Војске Србије“, представља резултат оригиналног научног рада у области истраживања стоматологије.

2.3. Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

А. Лични подаци

Др Маргарета Лекић рођена је 1974. године у Београду. Основну и средњу школу је завршила у Београду са одличним успехом. Стоматолошки факултет Универзитета у Београду, уписала је 1993. године, а дипломирала 2001. године са просечном оценом 8,24. Специјалистичке студије из Пародонтологије и оралне медицине на Војномедицинској Академији завршила је 2008. године са одличном оценом. Од 01.07.2008. године, запослена је у Клиници за Стоматологију Војномедицинске Академије, на одељењу за Болести уста, зуба и пародонтологију. Докторске Академске студије уписала је 2013. године на Факултету Медицинских наука у Крагујевцу. Члан је Српског лекарског друштва и Стоматолошке коморе Србије. Учествовала је на више стручних састанака и конгреса. Учествовала је на пројекту: “Процена утицаја стања пародонцијума на квалитет живота професионалних припадника војске Србије“ (1/ 15 – 17). Први аутор је у 3, а коаутор у 2 стручна рада у референтним часописима .

Б. Списак објављених радова (прописани минимални услов за одбрану докторске дисертације)

1. **Lekić M, Lazić Z, Pandjaitan Donfrid P, Bokonjić D, Lemić T, Daković D.** Assessment of oral health of the Serbian armed forces members. *Vojnosanit Pregl* 2020;77(6):575–581. **M23**
2. **Lekić M, Daković D, Kovačević V, Čutović T, Ilić I, Ilić M.** Testing of the Serbian version of the oral health impact profile (OHIP-14) questionnaire among professional members of the Serbian armed forces. *Vojnosanit Pregl* 2020; DOI: 10.2298/VSP200121049L. **M23**

3. **Lekić M**, Daković D, Lazić Z, Čutović T, Ilić I, Ilić M. The Serbian version of the „Oral Health Questionnaire for Adults“. *Vojnosanitetski pregl* 2020; DOI: 10.2298/VSP190106009L. **M23**
4. Ilić J, Daković D, **Lekić M**, Lemić T, Čutović T. Aesthetic components of index of orthodontic treatment need in Serbian adolescents. *Vojnosanit Pregl* 2021;78(3):331–336. **M23**
5. Daković D, **Lekić M**, Bokonjić D, Lazić Z, Čutović T, Mladenović R. Evaluation of periodontal status and treatment needs of the Serbian military forces population. *Vojnosanitetski pregl* 2020; DOI: 10.2298/VSP191125010D. **M23**

2.4. Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Наслов докторске дисертације и урађеног истраживања је идентичан. Одобрени циљеви истраживања и постављени циљеви у раду су остали исти. Примењена методологија истраживања је идентична са одобреном. Докторска дисертација др Маргарете Лекић је на 106 страна, и садржи следећа поглавља: увод, преглед литературе, циљ истраживања, испитаници и методе, резултате, дискусију, закључак и литературу као и три прилога. Рад садржи 32 табеле.

Поглавље литература садржи 152 цитираних библиографских јединица из домаћих и иностраних стручних публикација. Истраживање се базирало на процени стања оралног здравља професионалних припадника Војске Србије и утицају стања пародонцијума на квалитет живота. У уводном делу кандидат је нагласио значај стања оралног здравља и утицај стања пародонцијума на квалитет живота. Истовремено је проналазио истраживања са сличном тематиком у савременој литератури и повезује их са темом своје студије. Циљеви су јасно дефинисани, при чему је главни циљ утврдити врсту и учесталост промена, као и степен оштећења на гингиви и пародонцијуму код припадника војске Републике Србије и утврдити утицај стања пародонцијума на квалитет живота припадника наших војних формација.

Материјал и методологија су прецизни са јасно наведеним критеријумима за укључивањем и искључивањем испитаника у истраживање. Наведене су статистичке

методе коришћење за анализу резултата. Резултати истраживања су систематично приказани и документовани са 32 табеле. Остварени резултати су подударни са бројним релевантним истраживањима, али су добијени и различити подаци о утицају оралног здравља на квалитет живота. Литература је адекватна по обиму и садржају. Цитирано је укупно 152 библиографских јединица из релевантних стручних публикација.

2.5. Научни резултати докторске дисертације

Најзначајнији резултати истраживања садржани су у следећим закључцима:

1. Просечна вредност гингивалног индекса професионалних припадника Војске Србије износила је $0,7 \pm 0,5$. Испитаници старије доби (> 45 година) су имали значајно више вредности гингивалног индекса ($0,9 \pm 0,6$), у односу на млађу старосну категорију ($0,6 \pm 0,4$).
2. Просечна вредност СРІТН индекса износила је $1,4 \pm 0,7$. Испитаници старији од 45 година, имали су знатно веће вредности СРІТН индекса ($2,0 \pm 0,8$), у односу на млађу испитивану групу ($1,3 \pm 0,7$).
3. Највећа вредности СРІТН забележена је у првом секстанту ($1,7 \pm 0,9$), а најмања у другом секстанту ($0,8 \pm 0,8$), у односу на све остале секстанте.
4. Просечна вредност плак индекса испитаника износила је $0,9 \pm 0,5$. Испитаници старије доби (>45 година) имали значајно више вредности плак индекса ($1,1 \pm 0,5$), у односу на испитанике млађе од 45 година ($0,8 \pm 0,4$). Вредности плак индекса су се пропорционално повећавале са годинама живота. Односно, испитаници млађе животне доби имају задовољавајућу оралну хигијену, док припадници наших војних формација старији од 45 година, немају задовољавајућу оралну хигијену.
5. Фактори који утичу на стање пародонцијума су: узраст, пол, број природних зуба, учесталост прања зуба, учесталост посета стоматологу, бол

као разлог посете стоматологу, присуство мобилних протетских надокнада, лоша самопроцена стања зуба и гингиве и повећане вредности оралних индекса (КЕР, ПИ, ГИ).

6. Тежа оштећења пародонцијума имају особе старије животне доби, особе мушког пола, испитаници који перу зубе једном дневно или ређе, они који посећују стоматолога ређе од једном годишње, испитаници који најчешће посећују стоматолога због бола зуба, особа које су саниране мобилним зубним протезама, испитаника који самопроцењују стање зуба и гингиве као лоше и припадника војних формација који имају повећане вредности КЕР индекса, плак индекса и гингивалног индекса.
7. Највећа дубина пародонталних џепова забележена је код испитаника старијих од 45 година, припадника мушког пола, испитаника који немају добре навике у одржавању оралне хигијене, односно оних који перу зубе једном дневно, или ређе, код испитаника који најчешће посећују стоматолога због бола зуба, носилаца мобилних протетских надокнада и испитаника који самопроцењују стање зуба и гингиве као лоше и веома лоше. Већа дубина пародонталних џепова забележена је и код испитаника са већим вредностима плак индекса, гингивалног индекса и особа који имају бар један извађен зуб.
8. Стање пародонцијума, плак и гингивални индекс у значајној мери утичу на квалитет живота.
9. Укупна вредност ОНП скова ($6,7 \pm 8,6$) у нашој студији је мала, односно наши испитаници не сматрају да стање оралног здравља у знатној мери утиче на квалитет живота. Резултати наше студије такође показују да је потребно подићи свест о важности оралног здравља, као саставног дела општег здравља. У нашој студији резултати клиничког прегледа нису у корелацији са проценом квалитета живота, односно испитаницима је лошији клинички налаз оралног здравља него што они мисле.
10. Мере превенције би, уз редовне стоматолошке прегледе два пута годишње, укључивале здравствено васпитање о значају оралног здравља, као и благовремену санацију зуба и пародонцијума на свим нивоима

стоматолошке заштите. Такође, потребно је вршити организована кратка предавања, видео презентације у свим касарнама на целој територији наше земље у циљу повећања свести о значају пародонталног и оралног здравља, и њиховог утицаја на квалитет живота.

2.6. Применљивост и корисност резултата у теорији и пракси

Овом студијом обезбеђени су драгоцени епидемиолошки подаци о квалитету оралног здравља у популацији припадника Војске Србије. Добијена је извесна корелација између присутних фактора ризика и стања оралног здравља. Подаци добијени из студије, могу да послуже за прављење стратегија о побољшању стања оралног здравља припадника војних формација. Студија је рађена је на великом узорку, и обухватила је испитанике са целе територије Републике Србије, тако да на објективан начин приказује стање оралног здравља припадника оружаних формација наше земље. Ова студија отвара могућности за даља истраживања, о утицају оралног здравља на квалитет живота припадника војних формација.

2.7. Начин презентирања резултата научној јавности

Део истраживања ове докторске дисертације је објављен у часопису од међународног значаја:

1. **Lekić M, Lazić Z, Pandjaitan Donfrid P, Bokonjić D, Lemić T, Daković D.** Assessment of oral health of the Serbian armed forces members. *Vojnosanit Pregl* 2020;77(6):575–581. **M23**
2. **Lekić M, Daković D, Kovačević V, Čutović T, Ilić I, Ilić M.** Testing of the Serbian version of the oral health impact profile (OHIP-14) questionnaire among professional members of the Serbian armed forces. *Vojnosanit Pregl* 2020; DOI: 10.2298/VSP200121049L. **M23**

Очекује се да и остали део резултата истраживања, буде презентован у форми научних радова као оригинално истраживање у часописима од међународног значаја.

ЗАКЉУЧАК

Комисија за оцену и одбрану завршене докторске дисертације кандидата др Маргарете Лекић под називом: “Процена утицаја стања пародонцијума на квалитет живота професионалних припадника Војске Србије“, на основу свега наведеног сматра да је истраживање у оквиру дисертације засновано на савременим научним сазнањима и да је адекватно и прецизно постављено и спроведено.

Комисија сматра да је докторска дисертација кандидата др Маргарете Лекић, урађена под менторством проф. Др Милене Илић, представља оригинални научни рад и има научни и практични значај, те као таква даје значајан допринос о објективном сагледавању оралног здравља професионалних припадника Војске Србије и утицају стања пародонцијума на квалитет живота.

На основу свега изложеног Комисија предлаже Наставно-научном већу Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, да докторска дисертација под називом “Процена утицаја стања пародонцијума на квалитет живота професионалних припадника Војске Србије“, кандидата др Маргарете Лекић, буде позитивно оцењена и одобрена за јавну одбрану.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

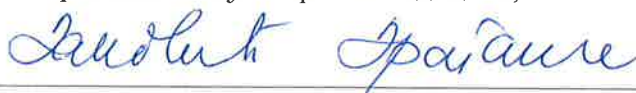
Проф. др Нела Ђоновић, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Хигијена и екологија, председник

Проф. др Биљана Миличић, редовни професор Стоматолошког факултета Универзитета у Београду за ужу научну област Медицинска статистика и информатике

Проф. др Драгана Даковић, ванредни професор Медицинског факултета Војномедицинске академије Универзитета одбране у Београду за ужу научну област Пародонтологија и орална медицина, члан

У Крагујевцу,

_____ године.